

Namsos kommune
Nåvmesjenjaelmien tjielte

Sentrale bygg og byrom i gjenreisingsbyen Namsos

Denne rapporten gir en oversikt over bygg og byrom i Namsos sentrum med en særlig arkitektonisk og kulturhistoriske verdi. Den er basert på innspill fra Namsos by's historielag, kommuneantikvar i Steinkjer Robert Øfsti, og arkitekt Jon A. Olsen.

Gjenreisingsbyen Namsos

Namsos sentrum er bygget på en rutenettsplan, og er en god dokumentasjon på en byplan utarbeidet av Brente Steders Regulering (BSR), hvor gatestrukturen er bevart og bygningene i stor grad er autentiske. BSR ble ledet av arkitekt Sverre Pedersen, og hadde ansvaret for byplanleggingen og gjenreising av 23-24 krigsherjede byer og tettsteder som ble bombet de første krigsdagene, blant dem Namsos.

Gjenreisningsbyen Namsos er med dette som utgangspunkt en del av Riksantikvarens NB!-register. Registeret omfatter 75 byer av nasjonal interesse der sporene etter 1000 års byhistorie er kartfestet, og angir områder hvor det må vises særlige hensyn i forbindelse med videre forvaltning og utvikling.

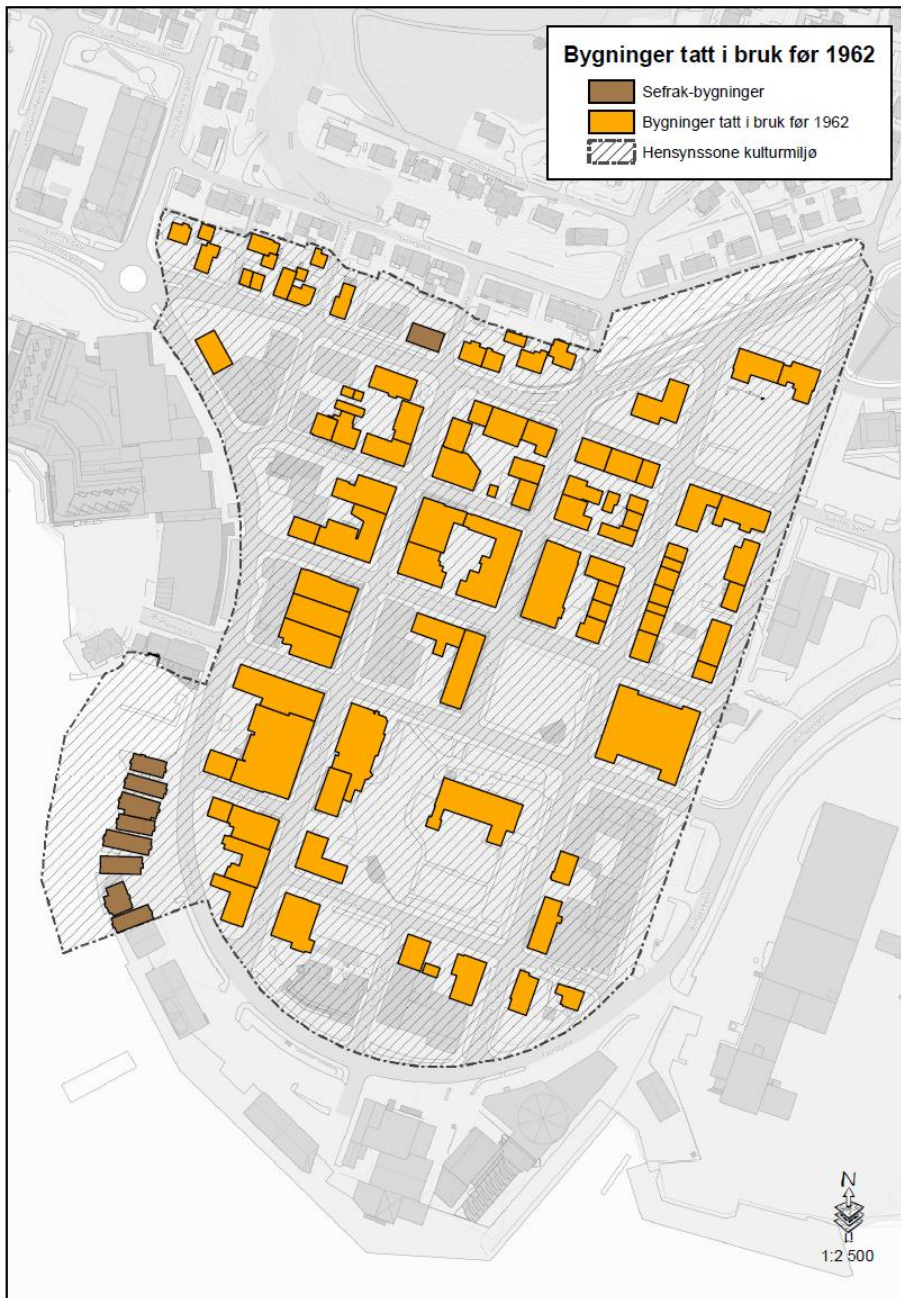
I gjenreisningsbebyggelsen er tre sammen med mur de mest brukte materialene, og de er brukt på en nøktern og enkel håndverksmessig måte. Trepaneler og pussede murflater var det vanligste fasadeuttrykket, og skifer det vanligste takmaterialet. Bygningsvolumene besto i hovedsak av enheter på 2 etasjer med konvensjonell saltaksform med takvinkel på rundt 30 grader. Byggeskikken preges av enkle, klare og homogene former typiske for 50- og 60-tallets arkitektur. De fleste bygningene i Namsos er fortsatt autentiske når det gjelder form, konstruksjon, materialbruk og opprinnelig

miljøssammenheng, men det er gjort forandringer m.h.t. overflate, farger, vinduer og dører.

Gjenreisningen av Namsos sentrum pågikk frem til ca. 1962, og mange regner ferdigstillelsen av Samfunnshuset i 1961 som fullførelsen. Gjenreisningsbebyggelsen omfatter så å si hele Namsos sentrum. Kartet under viser hvilke bygg som ble tatt i bruk før 1962 og regnes som gjenreisningsbygg. Videre følger oversikten over bygg og uterom med særlig arkitektonisk og kulturhistoriske verdi.

Adresse:	Abel Margrethe Meyers gate 2
Navn:	«Sundh-huset»
Byggeår:	1950-tallet
Tilstand/autentisitet	Autentisk fasade
Verdivurdering:	Arkitektonisk og kulturhistorisk verdi
Utfyllende vurdering/ historikk:	Tegnet av arkitekten Jens Dunker. Fasade med særpreg, som bør tas spesielt vare på. Tidstypisk bygg med forretning i 1 etg. og bolig i 2 etg.
Annet:	Del av et gatekryss (Abel Meyers gate/Namsegata) hvor 3 hjørnegårder med autentiske fasader mot krysset og kirkeparken utgjør et autentisk miljø.

Adresse:	Abel Margrethe Meyers gate 3
Navn:	Aursandgården
Byggeår:	
Tilstand/autentisitet (fasadeendringer)	Autentisk fasade og inngangsparti
Verdivurdering:	Arkitektonisk og kulturhistorisk verdi
Utfyllende vurdering/historikk:	Arkitekt Arne Aursand. Tidstypisk bygg med Aursands arkitektkontor i 1 og 2 etg, i tillegg til bolig i 2 og 3 etg.
Annet:	Del av et sentralt gatekryss (Abel Meyers gate/Namsegata) hvor 3 hjørnegårder med autentiske fasader mot krysset og kirkeparken utgjør et autentisk miljø.

Adresse:	Abel Meyers gate 4
Navn:	Borkmogården
Byggeår:	1953
Tilstand/autentisitet (fasadeendringer)	Noe autentisk fasade og inngangsparti, tilleggsisolert og platekledd i senere tid. Tilbygget regnes ikke som verneverdig
Verdivurdering:	Arkitektonisk og kulturhistorisk verdi
Utfyllende vurdering/historikk:	Arkitekt Arne Sørvig. Tidstypisk bygg. Forretningsgård med leilighet i 2.etg for Haakon Borkmo. Såkalt mann/kone butikkbygg
Annet:	Del av et sentralt gatekryss (Abel Meyers gate/Namsegata) hvor 3 hjørnegårder med autentiske fasader mot krysset og kirkeparken utgjør et autentisk miljø.

Adresse:	Abel Meyers gate 12
Navn:	Samfunnshuset
Byggeår:	1961
Tilstand/autentisitet (fasadeendringer)	Autentisk fasade og interiør
Verdivurdering:	Arkitektonisk verdi og kulturhistorisk verdi, symbolverdi og identitetsverdi
Utfyllende vurdering/historikk:	<p>På 1950-tallet begynte man å planlegge et samfunnshus i Namsos og en egen komite ble satt på dette arbeidet. Arkitektene Arne Aursand og Herman Krag ble valgt som de utførende arkitekter på huset og byggearbeidet tok til i 1958. Samfunnshuset i Namsos sto ferdig i 1961, og rommet blant annet kinolokale og andre kulturfunksjoner ut mot Festplassen og kontorer i den andre enden. Fullføringen av samfunnshuset blir ansett av mange som den siste byggesteinen, og «kronen på verket» i gjenreisninga av Namsos. Samfunnshuset er tett knyttet opp mot fremveksten av den norske velferdsstaten og symboliserer fornyelse, velstand og seier. Mange Namsosinger har benyttet bygget i ulike anledninger gjennom sitt liv, og det er viktig som et identitetsbærende bygg i byen.</p>
Annet:	inngår i et helhetsbilde som omfatter Samfunnshus, Kirke og festplass. Navet i utformingen av bystrukturen

Adresse:	Abel Meyers gate 14, 16, 18, 20, 22, 24 og 26
Navn:	«Tanngarden» / «Blokka»
Byggeår:	
Tilstand/autentisitet (fasadeendringer)	Autentisk fasade.
Verdivurdering:	Arkitektonisk og kulturhistorisk verdi
Utfyllende vurdering/historikk:	<p>Arkitekt Arne Sørvig. Dette bygget er det første store trebygget som ble reist i sentrum etter bombinga og som fremdeles eksisterer. Fremdeles er "Blokka" det største boligbygget av tre på Bråholmen.</p> <p>Ifølge reguleringsplanen som professor Sverre Pedersen utarbeidet i 1941, skulle det bygges flere slike boligblokker i trebyen Namsos. Professoren ønsket å fylle opp fasadene mot gatene ved å koble sammen små hus til større blokker med regelmessige utformende takterrasser. Dette ville gi byen et mer ensartet og rolig preg, mente professoren. Tanken møtte motstand i Namsos. Det hele ville bli for ensformig og stivt, dessuten ville det bryte med det gamle byggemønsteret i byen, mente folk. Derfor ble det bare ett eksemplar av blokkhustypen i Namsos.</p> <p>Mange namsosinger har bodd i "Blokka". I byggets tidlige år hadde tre av byens tannleger kontorer her. På folkemunne fikk derfor "Blokka" også tilnavnet "Tanngarden".</p>
Annet:	Nr. 14 er gjenoppbygd som opprinnelig etter brann

Adresse:	Abel Meyers gate 30
Navn:	Elverkets forretningsgård + trafo
Byggeår:	1945
Tilstand/autentisitet (fasadeendringer)	Autentiske fasader.
Verdivurdering:	Arkitektonisk og kulturhistorisk verdi
Utfyllende vurdering/historikk:	Oppført allerede våren 1945, som de aller første etter frigjøringa. Tidstypisk bygg med forretning i 1 etg. og bolig i 2 etg.
Annet:	Bruksverdi: kan omgjøres til bolig også i første, ikke sentrumsnært nok for handel.

Adresse:	Namsegata 3
Navn:	Gullsmed Ofstad
Byggeår:	
Tilstand/autentisitet (fasadeendringer)	Stort sett autentisk, fin fasade også mot bakgård, noe endringer på fasade/balkonger/vindu
Verdivurdering:	Arkitektonisk og kulturhistorisk verdi
Utfyllende vurdering/historikk:	Tegnet av Jens Dunker. Fasade med særpreg, som bør tas spesielt vare på. Tidstypisk bygg med forretning i 1 etg. og bolig i 2 etg.
Annet:	viktige hjørnegård

Adresse:	Kirkegata 6
Navn:	Namsos kirke
Byggeår:	1960
Tilstand/autentisitet (fasadeendringer)	Autentisk fasade
Verdivurdering:	Arkitektonisk verdi og kulturhistorisk verdi, symbolverdi og identitetsverdi
Utfyllende vurdering/historikk:	Tegnet av arkitekt Ola B. Aasness som vant 1.premie i arkitektkonkurransen i 1947. Kirka ble innvia 1960. Hele fire kirker har i byens historie prydet bysenterets høyeste punkt. Den første kirka ble innviet i 1859. Den nåværende kirka, "Langskip", er det kirkebygget som har hatt lengst liv av de fire kirkene.
Annet:	Kirken er ikke listeført. Inngår i et helhetsbilde som omfatter Samfunnshus, Kirke og Festplass. Navet i utformingen av bystrukturen

Adresse:	Kirkegata 14
Navn:	August Olsen / tidligere Kafe søylen
Byggeår:	
Tilstand/autentisitet (fasadeendringer)	autentisk, spesielt inngangsparti. Fasadeplater lagt på senere, takform viktig på tilbygg
Verdivurdering:	Arkitektonisk og kulturhistorisk verdi
Utfyllende vurdering/historikk:	Tilbygg tegnet av arkitekt Jan Inge Hovig (Overhalling, tegnet også Ishavskatedralen) interessant historie tilknyttet bygget og kafe Søylen
Annet:	Mulig å tilbakeføre

Adresse:	Havnegata 17
Navn:	Forretningsbankens gård
Byggeår:	1948
Tilstand/autentisitet (fasadeendringer)	Autentisk, mineralittfasade som er malt over i senere år.
Verdivurdering:	Kulturhistorisk og arkitektonisk verdi
Utfyllende vurdering/historikk:	Arkitekt Sverre Olsen. En av få bygninger som går over 2, 5 etg i sentrum
Annet:	

Adresse:	Havnegata 23, Sverresgate 21 med byrom
Navn:	Frelsesarmeen (i dag)
Byggeår:	
Tilstand/autentisitet (fasadeendringer)	autentisk
Verdivurdering:	Kulturhistorisk og arkitektonisk verdi
Utfyllende vurdering/historikk:	Bygning/hjørnegård som rammer inn et lite byrom, sammen med speilende bygning og byrom på andre side av gata (havnegata 24) danner de et autentisk miljø, og en form for portal til Havnegata, et karakteristisk trekk for Sverre Pedersen og BSR
Annet:	

Adresse:	Havnegata 24 og Sverresgate 19 med byrom
Navn:	
Byggeår:	
Tilstand/autentisitet (fasadeendringer)	Autentisk
Verdivurdering:	Kulturhistorisk og arkitektonisk verdi
Utfyllende vurdering/historikk:	Bygning/hjørnegård som rammer inn et lite byrom, sammen med speilende bygning og byrom på andre side av gata (havnegata 23) danner de et autentisk miljø, og en form for portal til Havnegata, et karakteristisk trekk for Sverre Pedersen og BSR
Annet:	

Adresse:	Havnegata 33
Navn:	Fogdgården
Byggeår:	1897
Tilstand/autentisitet (fasadeendringer)	Autentisk fasade
Verdivurdering:	Kulturhistorisk og arkitektonisk verdi
Utfyllende vurdering/historikk:	Bygningen er i halvannen etasje i forenklet dragestil og sveitserstil med innslag av jugendelementer. Fundamentet er av naturstein og taket er skifertekket. Oppført av fogden i Namdalen. I 1912 kjøpte kommunen huset, som ble brukt som bolig og kontor av distriktslegen i Namsos til 1948, og deretter til ulike formål, til kommunen solgte det i 2000
Annet:	Bygget er vedtaksfredet etter Kulturminneloven

Adresse:	Sverresgate 1
Navn:	Namsos Athenæum
Byggeår:	1957
Tilstand/autentisitet (fasadeendringer)	Autentisk fasade og interiør, fasade med særpreg
Verdivurdering:	Kulturhistorisk og arkitektonisk verdi
Utfyllende vurdering/historikk:	Arkitekt Arne Aursand. Et viktig forsamlingslokale i byen. Benyttet til festmiddag ved flere kongelige besøk. Da Kong Olav var på signingsferd i 1959, og da dronning Sonja var hovedtaler under markeringen av byens 150-års jubileum i 1995
Annet:	

Adresse:	Verftsgata 12 - 26
Navn:	Bryggerekka (8 bygg)
Byggeår:	1800- og 1900-tallet
Tilstand/autentisitet (fasadeendringer)	autentisk
Verdivurdering:	Kulturhistorisk, arkitektonisk og identitetsskapende verdi
Utfyllende vurdering/historikk:	En viktig del av byens profil. Bygningene i bryggerekka er satt opp i siste halvdel av 1800-tallet, kanskje så langt tilbake at noen av husene overlevde bybrannen i 1872. Sjøfasaden fremstår forholdsvis autentisk til tross for at dører og lemmer er skiftet ut med vinduer. Bryggerekka representerer en flott fasade ved innseilinga til Namsos. Aktiviteten i husene har skiftet opp igjennom tiden. Her nevnes blant annet ishus, kullbrygge og fiskeforretning.
Annet:	SEFRAK -registrert Ikke vernet etter lov

Adresse:	
Navn:	Bastionen
Byggeår:	1935/36
Tilstand/autentisitet (fasadeendringer)	Autentisk og unik
Verdivurdering:	Kulturhistorisk, arkitektonisk og symbolsk og identitetsskapende verdi
Utfyllende vurdering/historikk:	Aavatsmarkparken med Bastionen er svært viktig for byens utseende. Ikke minst knyttes denne til personen Ole Severin Aavatsmark, som har vært en viktig kulturpersonlighet gjennom byens historie. Benyttet ved markeringer og nasjonaldagen
Annet:	

Adresse:	
Navn:	Festplassen
Byggeår:	
Tilstand/autentisitet (fasadeendringer)	Nylig ombygd
Verdivurdering:	kulturhistorisk verdi, symbolsk verdi og identitetsskapende verdi
Utfyllende vurdering/historikk:	Kirka og Festplassen (tidl. Parken) har alltid vært navet i utformingen av byrommet/gatestrukturen, inngår i et helhetsbilde som omfatter Samfunnshuset, kirken og festplassen.
Annet:	

Adresse:	
Navn:	Småbåthavna i meierihullet
Byggeår:	
Tilstand/autentisitet (fasadeendringer)	
Verdivurdering:	Kulturhistorisk verdi og identitetsskapende verdi
Utfyllende vurdering/historikk:	småbåthavna understreker det trivelige forholdet byen og innbyggerne har til fjorden sin, og er derfor en viktig trivselsfaktor
Annet:	Bevares som byrom med tilgang til sjøen

Gjernreisningsarkitektene

Tekst hentet fra Nasjonalt senter for gjenreisningsarkitektur i Steinkjer.

Arne Aursand

Født 18. oktober 1916 i Namsos, død 1996 i Namsos. Arkitektstudier teknisk høgskole Braunschweig 1938-39, eksamen NTH 1941. Assistent Brente Steders Regulering 1941-46, reguleringsarkitekt BSR Namsos og Steinkjer 1946-52, deretter egen praksis i Namsos. Sentrale bygg: Namsos Samfunnshus, Namsos Athenæum, Aursandgården og flere av forretningsgårdene i sentrum

Jens Dunker

Født 17. februar 1892, død 25. august 1981. Arkitekt Technische Hochschule Dresden 1914. Assistent Morgenstjerne & Eide, Arnstein Arneberg, Harald Hals. Egen arkitektpraksis fra 1919. Slottsforvaltar ved Det Kongelige Slott 1938-1962 (avsatt 1942-45). Sentrale bygg: Grand Hotell Namsos (Grand studentboliger), forretningsgårdene Abel Meyers gate 3 og Namsegata 2

Sverre Olsen

Født 15. april 1903 i Bergen, død 13. januar 1950, Steinkjer. Arkitekt NTH 1928. Arkitektassistent Finland 1928-1929. (Uno Ullberg og M. Vaalikangas). Tilsatt hos Eindride Slaatto 1929, F.S. Platou 1930 og Nicolai Beer 1931-1940 (etter hvert som partner). Egen praksis i Steinkjer 1940-1950. Byarkitekt i Bergen 1947, fylkesarkitekt i Nord-Trøndelag 1948-49. Premiært i ei lang rekke arkitektkonkurranser på 1930 og 40-talet. Sentrale bygg: Forretningsbanken, flere funksjonærboliger for van Severen i området rundt Skolegata (ikke innenfor planområdet)

Arne Sørvig

Født 19.juni 1895 i Nærøy, død 1962. Namsos. Arkitekt NTH 1921. Utvandrer til USA (Vancouver, Seattle, Los Angeles). Medlem i Bergen AF i 1931. Egen praksis i Namsos fra våren 1940, gift 1940 med Kristmar (f. i Nærøy i 1921 - d. 2011). Sørvig var også en dyktig billedkunstner (bl.a. altertavle i Foldereid kirke 1930), og kom tidlig med i styret i Namsos kunstforening. Sentrale bygg: «Blokka», forretningsgården for Haakon Borkmo, forretningsbygg Kirkegata 5 (ovenfor festplassen). I tillegg flere forretningsgårder i sentrum.

Ola Berger Aasness

Arkitekt NTH før 1940.

Sentrale bygg: Namsos kirke

